

LA POLITICA DE LA REPUBLICA

Una rectificació vergonyant

El diari de la Lliga Catalana ha hagut de rectificar la tesi reaccionària — digna del senyor Goicoechea i Coscolluela — que exposava l'autor del lamentable article editorial intitulat «El que és inadmissible». Ja no vol La Veu fer callar ni fer romandre dins la penombra els periòdics i els homes esquerristes de Catalunya. Diu que no vol ofegar la veu de ningú. I més vol negar-nos l'autoritat per a parlar.

Ens és del tot indiferent que La Veu ens reconegui o ens negui aquesta autoritat. No és pas ella la que ha d'expedir les patents de tal classe. Aquesta autoritat la dona l'opinió pública amb la seva confiança i la seva adhesió. No envegem pas La Veu en aquest aspecte. Entre moltes altres coses que podríem dir-li, li direm avui que LA CIUTAT tria el nombre de lectors de l'òrgan de la Lliga.

Seguint la tàctica proupiament dretista, La Veu vol dissimular la seva rectificació, suposant que nosaltres fem veure que no hem entès bé el seu lluminós editorial al·ludit. La veritat és que l'hem reproduït íntegrament en la nostra revista de Premsa, i així els nostres lectors han pogut jutjar-lo directament.

Comprenem que La Veu rectifiqui i que desautoritzi de fet l'imprudent editorialista. A la mateixa hora que nosaltres escrivim la nostra contestació al diari de la Lliga, el senyor Ventosa i Calvell reconeixia a Madrid el dret de tothom a parlar. El que cal·lina de La Veu coincideix plenament, en la intenció i en la tesi, amb les vociferacions dels monàrquics, vaticanistes i feixistes del Parlament de Madrid.

Tothom s'adona, des de les contradiccions i canvis d'actitud que incore La Veu. Tan aviat es mostra governamental com oposicionista. Aquests canvis simptomàtics es produeixen de vegades en vint-i-quatre hores. Tot depèn, sembla, de l'accentuació o afèbliment de les probabilitats d'aconseguir una cartera al Govern de la República. Com a mostra colpidora, hom pot veure la diferència essencial i la incompatibilitat palesa que hi ha, en el to i en el contingut, entre l'editorial La feina d'En Jafà, publicat per La Veu dies enrera (article agraïment oposicionista) i l'editorial que ha publicat després comentant el projecte de llei sobre el règim provisional de Catalunya (article dolçament ministerial).

Nosaltres som els primers a reconèixer que en els fets polítics d'aquests darrers temps hi ha lliçons profundes que caldrà tenir en compte d'ací endavant. No som dels qui creuen que aci no ha passat res. Han passat coses que exigeixen un examen reflexiu i una corajosa sinceritat, quan sigui hora, en l'expressió del propi parer i en l'assenyalament d'orientacions.

Allò que és inadmissible, allò que no admetem, és que una gent tan guperada i culpable polítiques com la de La Veu, ens vulgui imposar silenci. Si la Lliga s'ha cregut que ara serà mestressa de la política catalana, hem de dir-li que s'erra de mig a mig.

COMENTARIS

L'obra cultural i econòmica de les esquerres

Abans d'ahir es va inaugurar a l'Hospitalet, el Grup Escolar «Francesc Macià», obra magnífica que no s'ha fet en quatre dies i que honora no tan sols la memòria del que fou primer President de la Generalitat i la de la ciutat que amb el seu esforç i l'han feta possible, sinó també als homes que, al servei d'un ideal la conciben.

Calgué que Catalunya esdevingués autònoma perquè un nombre important d'edificis escolars s'alceassin en els indrets més diversos del país. Molts d'aquests grups escolars es van obrint a poc a poc, fins a l'últim d'ahir, quan s'inaugurava el Grup Escolar «Francesc Macià» a l'Hospitalet. Havia estat promès repetidament en temps de l'antic règim — ens referim als temps de la monarquia — però no arribava a posar-se mai la primera pedra. I si, per equivocació, es posava, no arribava a posar-se la darrera. L'Ajuntament de Barcelona — per exemple — tingué sense acabar durant els anys que durà la dictadura, diversos Grups Escolars que avui són l'orgull de la ciutat, perquè la República i amb ella el règim autònom de Catalunya, tingué que pressa a enllestir-los i a fer-ne de nous. Aquest de l'Hospitalet es troba en el cas d'aquests darrers.

A Barcelona, no pot trigar la inauguració d'altres construccions semblants realitzades amb el mateix entusiasme, sota un mateix guitx i amb una mateixa il·lusió.

La inauguració del Grup Escolar Francesc Macià, presidida per les autoritats militars, és una prova més de la capacitat de Catalunya i de l'obra realitzada sota el règim d'autonomia. Els homes que planejaren la construcció d'aquesta escola magnífica, els que després d'una sèrie d'esforços aconseguiren veure-la enllestida, poden estar a l'hora d'ara satisfets de l'obra, amb la certesa que hauran deixat un rastre digne que el poble sabrà agraïr.

El tinent coronel senyor Martínez Herrera ha fet públic que van a ésser amortitzades unes dues-centes vacants de personal existents en el Pressupost municipal. Sembla que té en projecte un gran nombre d'economies que han de beneficiar fortament la ciutat. Trobem molt lloables aquests projectes perquè vénen a continuar la política iniciada per l'Ajuntament d'esquerres que amortitzà ja més de tres-centes vacants en el Pressupost de l'any passat i que havia manifestat i planejat l'amortització de les restants en el nou Pressupost que havia de regir el primer de gener del 1935.

Ens plaia la política municipal austera i per això ens satisfan aquestes economies que anuncia el senyor Martínez Herrera, conseqüència o fruit d'una política municipal d'esquerres.

El sumari per l'assassinat de Layret

Novament ha estat conclos el sumari per l'assassinat de Francesc Layret, el qual ha estat tramès a l'Audiència per a la seva tramitació.

DE MADRID ESTANT

ANIVERSARI DE LES ELECCIONS

El balanç i la liquidació que presenten les dretes

(Crònica del nostre redactor especial a Madrid, Alard Prats)

En l'aniversari de la jornada electoral que determina la situació de predomini en què es troben les dretes, alguns diaris que amb el seu estímul ajuden la permanència de l'actual situació, fan els seus comptes, ben galans per cert, en balanços i liquidació d'obres i actuacions. Especialment, El Debate publica en el seu número dominical un article a primera pàgina, que amb les manifestacions sobre el mateix tema, dels Srs. Lerroux, Gil Robles, Martínez de Velasco i don Melquíades, mereixen els honors de la reproducció en tots els diaris republicans. Durant la impossibilitat que pel nostre compte poguem fer un balanç objectiu, serà i veurà, útil serà fer-nos eco dels índex dels òrgans del reaccionarisme espanyol. Es complauen aquests a proclamar als quants vents les dimensions formidables de llur victòria. Així en abstracte i sense descendir a concrecions sempre inoportunes, de circumstàncies i de records de fets que podrien ensofregar els esplèndids resplendors de tan decantat triomf i la legitimitat democràtica dels seus orígens.

Ningú no recorda la monstruositat estúpida de l'instrument que fou possible el gran camuflatge de la victòria pírrica de què presumeixen: la llei electoral i les enormes anomalies a què la seva aplicació donà lloc, culpa històrica aquesta, de la qual mai no podran lliurar-se aquelles ingènues Corts Constituents de la República i que per molt de temps entenebrirà les seves legitimitats glòries.

Tampoc entre els records que adueixen els liquidadors de l'any parlamentari no figura la més mínima al·lusió als pactes que cada república qualificada en el seu dia, a les monstruoses coalicions establertes entre els elements més heterogenis d'una hora de dramàtica confusió creada mitjançant les mobilitzacions dels més poderosos mitjans, als quals es dispensa la gràcia de poder sobreviure amb el privilegi, llançats a la tasca de destruir una legalitat legítima, entesa i respectada en contra d'ella els més baixos rancors, calúmies i difamacions, explosió d'immundatats claustreres, en el qual es movien les larves més repugnants que puguin poblar els baixos fons morals. Anarquial Casas Vieja! Violències, amenaces, persecucions i intimidacions vegetaries al cos electoral dels seus estaments més humils i aquells que guanyen el pa amb el seu treball i que quan se'ls nega el treball se'ls condemna a la mort cruel i lenta de la fam. No es fa memòria de tan gloriós origen.

No tracten de fer història honoradament, si no de deduir avantatges de posició i de partit. Es curiosos que en l'article que hem esmentat, ni per una sola vegada han estat estampades les paraules nació, nacional, poble, si no és usant el convencional trop de dicció de prendre la part pel tot. Llançada l'argumentació per aquesta trajectòria, s'arriba a la conclusió certament audaç, que la CEDA, més concretament, la coalició actual, és la nació en la seva plenitud representativa.

Si anéssim a sumar els vots obtinguts per tota la coalició que tracta d'apareixer actualment com a majoria compacta amb el govern al front per a justaposar-lo al conjunt de vots amb què el cos

electoral assistí a les fraccions polítiques no governamentals, saltaria a la vista l'epidèmia que aquests darrers, a tot Espanya obtingueren major votació. Atzò ho reconegueren fins els mateixos òrgans d'opinió de la Ceda, i un d'ells, tan autoritzat com el Diari de Valencia que dirigeix el vice-president del sudat partit, senyor Lluís Lucia, es un fet evident, proclamant sense embuts per un testimoni també d'evident qualitat. Sobre punt tan important, res no el balanç.

«Diario de Madrid», òrgan de reaccionaris il·lustrats i to professoral, s'atreveix a afirmar que el Parlament actual no ha fet res de pràctic i constructiu per estar presidit per un signe clar i un disseny manifest de destruir el que s'havia fet. De la normalitat del seu funcionament donen idea, els freqüents gairebé ininterrompits canvis de govern, modificacions de gabinets, situacions anòmales de governs minoritaris, vidrioses problemes polítics a tothora plantejats, sota les pressions dels quals i amenaces és del tot punt impossible governar amb claredat i dignitat. Tot altre haver que s'apunti en el balanç és pura parauleria. ¿On han anat a parar aquelles balandrades que s'acabaria l'atur obrer esguí com siguiu, tractant els diners necessaris per a fer front a aquelles calamitats que ella on fos? Aquelles platòniques declaracions fetes amb tons melodramàtics d'implantar amb mà dura un règim d'autèntica justícia social basada en els preceptes de la doctrina cristiana? Respon: res merament polítiques esquitzen de tant en tant encara discursos absolutament buits. Es crida contra el desordre públic i de desordre en desordre s'ha arribat a la pau del sepulcre.

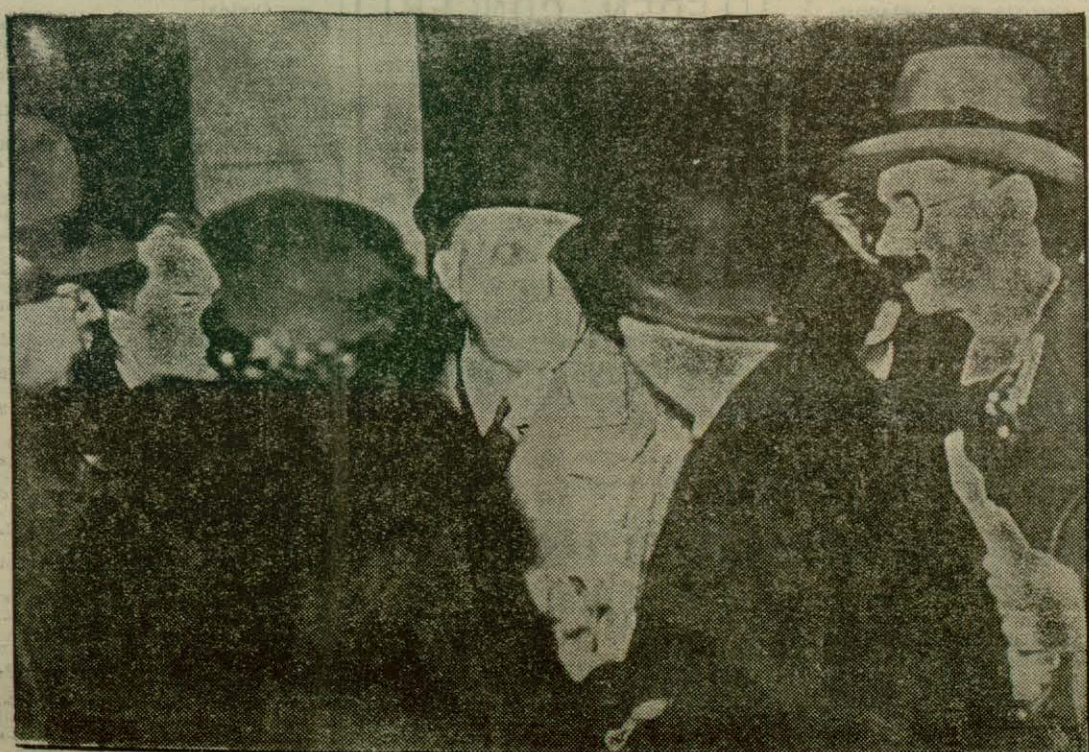
La CEDA anuncia el seu ordre més autoritari — segueix el seu camí i asenyala les seves etapes, algunes ja recorregudes triomfalment. Són aquestes: «Ajudar Lerroux primer, col·laborar amb Lerroux després, substituir Lerroux més tard per aquesta tasca compta amb l'ajut de les famoses forces vives. Declarar els seus propòsits de llançar-se a una obra pràctica que consisteix en la modificació o en l'aplicació suau de les Lleis de la República que no tingui més remei que aplicar. I, afegeix oportunitat».

«I si la marxa política és la normal i s'arriba, superant dificultats que no desconeixem al moment de la reforma de la Constitució, la posició de la CEDA serà la més avantatjosa que hagi ocupat mai cap partit a Espanya».

Si al disseny corresponen els fets estem segurs que es confirmarà aquest optimisme sobre tot si al monòleg i a la tasca que està lluitant no substitueix el diàleg i altra tasca dels que estimen la Constitució, les lleis, l'espirit que les anima, en fi, la República. Recordem aci la frase de Bismarck que parla de la funció de Govern en circumstàncies d'excepte.

Aquest número ha estat visat per la censura

DE LA CRISI MINISTERIAL BELGA

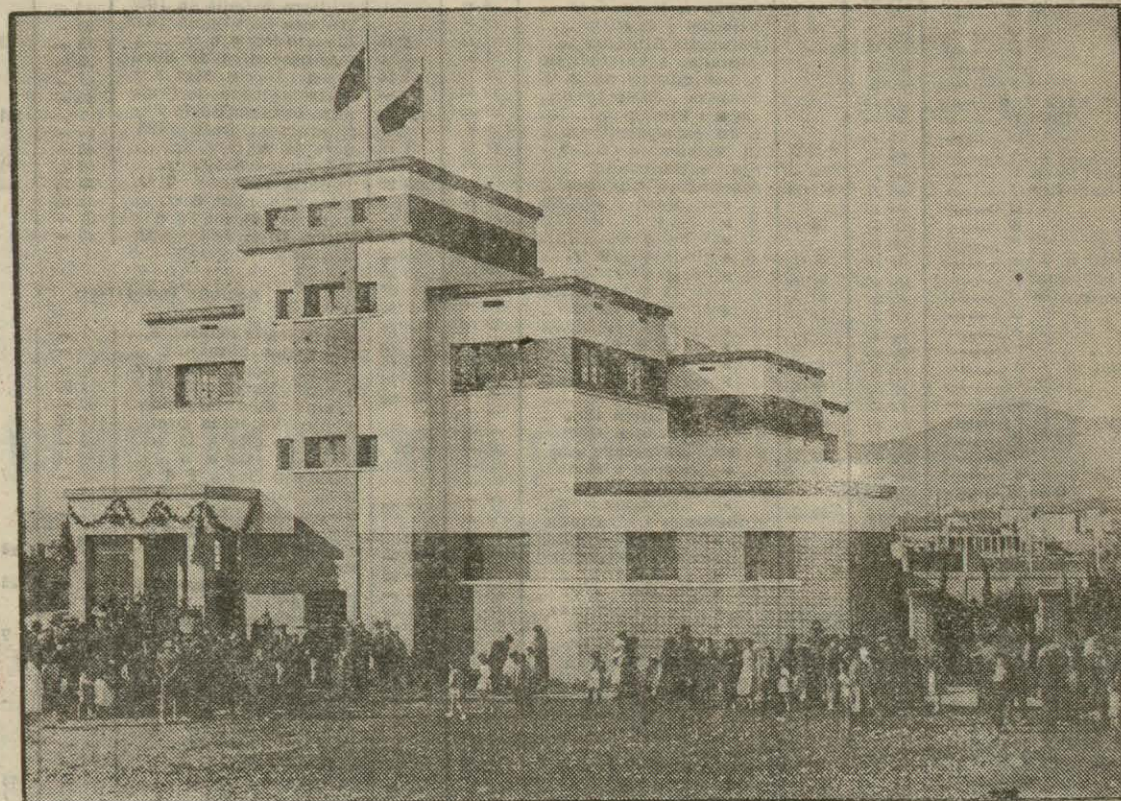

M. Theunis, ha estat encarregat pel rei Leopold, de Bèlgica, de formar govern

(Foto. S. Català)

EL TEMPS. — Fa bon temps, amb firmament seré, a tot el Prenou i a les comarques de la costa; en canvi, per tot l'interior hi ha boires i es registren temperatures baixes.
La zona de boira matutina comprèn el pla de Vic, Penedès, Segarra, plans de Lleida i conca de Tremp.
Temperatura mínima al lloc Estamento, 10 graus sota zero, i a Núria, 7 graus, també sota zero.

L'OBRA CULTURAL DE LA CATALUNYA AUTONOMA

El Grup Escolar «Francesc Macià», que fou inaugurat abans d'ahir a l'Hospitalet (Foto. Puig Farran)

DIU QUE DIUEN...

De vegades ens passem anys i anys sense sentir parlar de Felip Rodés...

Ja hauran observat que quan el seu nom sona, sempre va aparellat amb un bon càrrec a proveir.

A la Lliga tenen un vocal de la Junta que també és vocal de la Junta de l'Institut de Sant Isidre.

Aquest vocal per partida doble té esperances d'ésser nomenat regidor o cosa per l'estil.

Ara, els socis d'ambdues entitats es pregunten qui representarà...

A la Lliga, per influència dels «dretistes», es registren moltes baixes.

Ara paguen el pecat d'haver fet sortir diputats els Bau, Palau, Ayats i Sangenis.

Hem observat que, malgrat tot, els casinos i casinets radicals no tenen les altes que hom esperava.

Sempre havem vist que un prologuista era considerat, per l'autor del llibre, com a persona de superior prestigi.

A una nova edició d'un llibre de Francesc Cambó, li ha posat el proleg Manuel Brunet...

Al senyor Cirera Voltà no li fa «frenta» concedir entrevistes a «Mira-dor».

Això ha palesat que el senyor Cirera no sap ben bé el que és «revolució» i «evolución».

Com a president de l'Institut, no li fa cap falta saber-ho, però com a President de la Ceda, sí...

Són molts els comerciants i industrials que ja es veuen exercint un càrrec públic.

Els radicals somriuen, comissariament, en constatar aquestes il·lusions.

El senyor Goicoechea, quan ve a Barcelona, es veu voltat dels Viver, Montseny, Figols, Gassó, etc.

El senyor Alvarez de la Campa ho contempla amb una cara molt estirada...

A les oficines municipals d'Estadística han començat els treballs preparatoris d'unes futures eleccions.

Els castellans diuen allò de «cuando el río suena...».

Sembla que dos senyors molt representatius han pensat adquirir un vell diari barceloní per a fer-ne un òrgan «independent» dels «interesses creadors». I sembla que per a decidir-se esperen conèixer com està constituït el nou Ajuntament.

Els altres revolucionaris

No els senti com criden i amenacen i exigeixen? Són els altres revolucionaris, els negres, els de la dreta, que voldrien passar per damunt de la Constitució i de l'Estatut de Catalunya. El projecte de Lerroux els sembla massa benevol.

Esbotzar la legalitat per a destruir o mutilar el règim d'autonomia constitucional és tan revolucionari com esbotzar-la per a anar més enllà d'aquesta autonomia. Un cop de reacció és també, materialment, una revolució. I amb quin dret demanen càstigs severíssims i represàlies implacables pels fets d'octubre, els qui ara reclamen que es doni un cop il·legal i anticonstitucional contra el règim estatutari?

El cas d'aquests altres revolucionaris és el pitjor. Té totes les lletjors i totes les agravants. Ells voldrien mutilar la Constitució i anular l'Estatut sense exposar-se personalment ni políticament, ben assegurats en les butaques casolanes, en les cadires burocràtiques o en les escons parlamentaris. Ells no pensen exposar-se a la presó ni a les sentències dels tribunals. Mentre que els homes d'octubre s'exposaren a greus perills, els revolucionaris de la dreta, és a dir els reaccionaris, pretenen actuar lluny de tot perill i amb tota comoditat.

«Bé és prou bonic i senzill el sistema que preconitzen aquests altres revolucionaris d'avantatge! Per als qui prescindiren, en un determinat sentit, de la Constitució i de l'Estatut, tot el pes de les lleis i dels codis. Per als qui prescindiren d'aquelles lleis fonamentals en un sentit contrari, en el de la reacció i l'unitarisme, tots els premis i recompenses i diplomes».

Heus aci la tesi dels reaccionaris. No els atura ni tan sols la declaració inicial de Lerroux afirmant el respecte a la Constitució i a l'Estatut i indicant que la revisió estatutària té els seus tràmits marcats. No els atura tampoc la part considerable de satisfacció a llur tesi que hi ha en el projecte de règim provisional de Catalunya llegit al Congrés. Els homes de la Nació, d'A B C, d'Informacions i de El Debate criden i gesticulen per anar molt més endavant en el camí de l'acció estatal i de l'unitarisme.

En benefici de llur tesi, els reaccionaris ho demanen i ho admeten tot: el desordre, la il·legalitat, la inconstitucionalitat, el que sigui. ¿Com poden parlar ells de l'ordre, de la llei i de la Constitució?

Aquests altres revolucionaris, els de les dretes clerical, feixista i monàrquica, voldrien realitzar llur pla de reacció sense exposar-se i de franc. No voldrien córrer ni el perill petit de Primo de Rivera l'any 1923, ni el perill més gros de Sanjurjo el 10 d'agost, i encara es plangen que la República no els serveixi prou bé...

A. ROVIRA I VIRGILI

Les eleccions de Danzic i el plebiscit del Sarre

A Danzic els nazis han guanyat les eleccions rurals i les cantonals. Les han guanyades fent tota mena de coaccions i fent cas omís de l'autoritat de la Societat de Nacions. Ara hem d'assistir a una propaganda desenfundada que faran els diaris alemanys, els quals voldran aprofitar aquest triomf per tal de treu-

re'n conclusions que puguin influir en l'opinió internacional respecte el que hagi de passar amb el plebiscit del Sarre. En realitat, els nazis de Danzic, preveient que guanyarien, a desgrat de tot, en la seva propaganda ja anunciaven que guanyar a Danzic aquestes eleccions de segona categoria, equivalia a assegurar-se el triomf al Sarre.

Es molt possible que els resultats d'aquestes eleccions impressionin a molts que no són amics ni molt menys del nazisme, que signifiquen realment una mena d'avenc del que ha de passar el gener vinent al Sarre. El judici no és just. És una opinió que els nazis tenen dret a mantenir i fins a explotar, però que no pot ésser acceptada sense discussió per les persones desapaixonades i sobretot pels enemics del feixisme.

Els alemanys tenien segura la victòria aquest triomf per tal de treu-

(Passa a la pàgina 7)